

LEKCJA 6

ROZWÓJ KOŚCIOŁA

W lekcji 5 studiowaliśmy księgę Dziejów Apostolskich i Listy związane z początkowym okresem Kościoła - List Jakuba i List do Galacjan. Studia te pomogły nam poznać wszechstronne rozprzestrzenianie się ewangelii w cesarstwie rzymskim oraz dowiedzieć się, jak Żydzi i poganie stawali się częścią Kościoła. Mogliśmy również lepiej zrozumieć przesłanie o konsekwentnym życiu chrześcijańskim, przedstawionym przez Jakuba pierwszym wierzącym żydowskim, jak i prawdy dotyczące podstaw zbawienia wyjaśnione Galacjanom przez Pawła.

W tej lekcji będziemy rozważać Listy związane z Kościołem w latach po tzw. Soborze Jerozolimskim, kiedy Paweł odbywał swą drugą i trzecią podróż misyjną. Zbadamy ilo tych Listów i zobaczymy jak Paweł spełnił potrzeby nowych zborów, które ukształtowały się jako Kościół sięgający Macedonii, Achai i Italii.

Podczas studiowania tych listów zrozumimy, że pierwsi wierzący mieli wiele tych samych trudności jakich i my doświadczamy. Niektórzy z nich mieli błędne pojmowanie, co do drugiego przyjścia Chrystusa. Inni czuli się rozdarcí wskutek podziałów między nimi. Inni wreszcie potrzebowali dojrzałości w swej wierze chrześcijańskiej i w szerszym zrozumieniu wiary w Chrystusa. Poznamy i to, w jaki sposób Bóg poprzez Listy Pawła poprowadził i poinstruiował wierzących, uwzględniając wszystkie te różnorodne potrzeby.

plan lekcji

1 i 2 Listy do Tesaloniczan: Listy do Macedonii

1 i 2 Listy do Koryntian: Listy do Acha

List do Rzymian: List do zboru w Rzymie

cele lekcji

Po tej lekcji, powinieneś umieć:

- Objaśnić związek między Księgą Dziejów Apostolskich i Listami do Tesaloniczan, Koryntian i Rzymian.
- Rozpoznać wyszczególnione opisy i treści każdego z Listów pisanych przez Pawła podczas jego drugiej i trzeciej podróży misyjnej.
- Ocenić pełniej osobę i dzieło Chrystusa w wyniku studiowania tej nauki o nim w tych Listach.

czynności lekcyjne

1. Przestudiuj materiał lekcyjny, wykonaj każde ćwiczenie, porównaj swoje odpowiedzi z rozwiązaniami oraz skoryguj każdą odpowiedź nieprawidłową.
2. Przeczytaj listy Pawła do Tesaloniczan, Koryntian i Rzymian. Odszukaj na mapach podanych w lekcji 5. miasta, do których wysłano te listy oraz wszystkie miejsca wymienione w lekcji lub w czytanych fragmentach Biblii.
3. Po zakończeniu i powtórzeniu lekcji odpowiedz na pytania kontrolne.

słowa kluczowe

czasy ostateczne
listy z podróży
usprawiedliwienie

uświęcenie
współdziedzictwo

treść lekcji

Listy pisane przez Pawła podczas jego drugiej i trzeciej podróży misyjnej to 1 i 2 List do Tesaloniczan, 1 i 2 List do Koryntian i List do Rzymian. Są one często zwane „Listami z podróży”.

Listy te pokazują okoliczności i problemy wierzących, do których pisał Paweł.

1 I 2 LIST DO TESALONICZAN: LISTY DO MACEDONII

Cel 1. Ustalenie tożsamości opisów tła historycznego i treści 1 i 2 Listu do Tesaloniczan.

Na obszarze Macedonii znajdowały się miasta Filippi i Tesaloniki. Tesaloniki były portem morskim oraz centrum handlowym. Za życia Pawła liczba jej mieszkańców mogła być bliska 200 tysięcy.

Tło historyczne

Wkrótce po Soborze jerozolimskim, Paweł wyruszył w swą drugą podróż misyjną zabierając ze sobą Sylwasa (Dz 15,36-40). Tymoteusz przyłączył się do nich w Listrze (Dz 16,1-5), a Łukasz podróżował z nimi z Troady do Filippi, gdzie prawdopodobnie pozostał (Dz 16,10-40).

Skończywszy działalność w Filippi Paweł wyruszył do Tesaloniki, gdzie przysłał wielu nawróconych. Byli to Żydzi, kilka wysoko urodzonych kobiet i wielka liczba pogan. Paweł musiał opuścić Tesaloniki nocą. Na krótko czas zatrzymał się w Berei, a w końcu przybył do Aten (Dz 17,10-15). Tymoteusz pozostał w Berei, a później ponownie przyłączył się do Pawła. Stamtąd Paweł wysłał go do Tesaloniczan (3,1-5). Następnie Paweł opuścił Ateny kontynuując swą podróż do Koryntu, gdzie działał dłużej niż półtora roku (Dz 18,11).

Podczas pobytu Pawła w Koryntach, Tymoteusz przybył z wiadomościami o zborze w Tesalonice (1Tes 3,6). W odpowiedzi na te wieści Paweł napisał Pierwszy List do Tesaloniczan. Wydaje się, że wkrótce potem otrzymał dodatkowe informacje i w wyniku tego napisał Drugi List do Tesaloniczan (2Tes 2,2, 3,11).

Treść i główne punkty

W Listach do Tesaloniczan Paweł odpowiedział na przedstawione mu relacje i informacje. Wierzący z tego miastu byli prześladowani oraz wprowadzeni w błąd, co do drugiego przyjścia Chrystusa, wobec czego obydwa listy poruszają te kwestie:

I chociaż obydwa listy napisano na podobny temat, to jednak w ich treści są różnice. Pierwszy list daje pełny przegląd powiązań Pawła z Tesaloniczanami; drugi zawiera kilka informacji. Pierwszy list wyjaśnia, co stanie się z tymi, którzy już umarli w Chrystusie; drugi opisuje „człowieka niegodziwość”, który pojawi się przed dniem przyjścia Pana. List pierwszy zawiera ostrzeżenie przed tymi, którzy są bezczynni; drugi mówi, że takich ludzi powinno się zarówno unikać jak i upominać. Łącznie obydwa listy stanowią naukę potrzebną w szczególności tej grupie ludzi, która mylnie rozumiała przyjście Pańskie i którzy dopiero co nawrócili się z pogaństwa.

1 Tes 1,9) Są to pierwsze listy, w których Paweł omawia wydarzenia czasów ostatecznych. Proszę je przeczytać posługując się jako przewodnikiem następującymi głównymi punktami:

PIERWSZY LIST DO TESALONICZAN: NADZIEJA PRZYJŚCIA CHRYSYUSA

- I. **Pozdrowienie i dziękczynienie.** *Przeczytaj 1,1-10*
- II. **Przegląd działalności Pawła.** *Przeczytaj 2,1-16*
- III. **Paweł pragnie odwiedzić Tesaloniczan.** *Przeczytaj 2,17-3,5*
- IV. **Sprawozdanie Tymoteusza.** *Przeczytaj 3,6-13*
- V. **Wytyczne życia chrześcijańskiego.** *Przeczytaj 4,1-12*
- VI. **Prawdy o przyjściu Pańskim.** *Przeczytaj 4,13-5,11*
- VII. **Ostateczne napomnienie.** *Przeczytaj 5,12-28*

1 Zakreśl literę przed każdym PRAWDLIWYM zakończeniem. Prawidłowe może być więcej niż jedno zakończenie. 1 List do Tesaloniczan

- a) był napisany, gdy Paweł był w Atenach.
- b) mówi o tym, co stanie się z tymi, którzy umarli w Chrystusie.
- c) wskazuje, że niektórzy Tesaloniczanie wiedli życie bezczymne.
- d) opisuje „człowieka niegodziwość”, który zjawi się przed powrotem Pana.

DRUGI LIST DO TESALONICZAN: ZWYCIĘSTWO PRZYJŚCIA CHRYSYUSA

- I. **Dziękczynienie i modlitwa.** *Przeczytaj 1,1-12*
- II. **Wydarzenia towarzyszące Dniu Pana.** *Przeczytaj 2,1-12*
- III. **Zachęta do wytrwałości.** *Przeczytaj 2,13-17*
- IV. **Prośby i polecenia.** *Przeczytaj 3,1-15*
- V. **Uwagi końcowe.** *Przeczytaj 3,16-18*

2 Drugi List do Tesaloniczan:

- a) mówi, że Jezus pokona „człowieka niegodziwość”;
- b) był prawdopodobnie napisany podczas trzeciej podróży misyjnej Pawła,

- c) zawiera specjalne nawiązanie do sprawozdania o Tesaloniczanach dostarczonego Pawłowi przez Tymoteusza,
- d) przedstawia Pawła jako przykład do naśladowania dla Tesaloniczan pod względem pracy na chleb powszedni.

1 I 2 LIST DO KORYNTIAN: LISTY DO ACHAJ

Cel i Wybrane fakty dotyczące tła historycznego i treści 1 i 2 Listu do Koryntian

Miasta Korynt i Ateny znajdowały się na terenie Achai. Korynt został zburzony w 146 r. przed Chr. i odbudowany przez Rzymian w 44 r. przed Chr. Stał się stolicą prowincji Achaia, a w czasach Nowego Testamentu był miastem bogatym i cieszącym się rozwojem. Było to również miasto bałwochwalcze i niemoralne, ponieważ jego mieszkańcy czcili wielu bogów i mieli złą reputację z powodu zepsucia.

Tło i treść 1 Listu do Koryntian

Poprzednio powiedzieliśmy, że Paweł działał w Koryncie przez więcej niż półtora roku (Dz 18,1-8). W tym też czasie w Koryncie został założony zbor. Potem Paweł powrócił do Antiochii, a następnie wyruszył w swoją trzecią podróż misyjną (Dz 18,23).

Trzecia podróż zawiodła Pawła do Efezu, gdzie pozostał ponad dwa lata (Dz 19,8-10). Podczas pobytu w Efezie otrzymał sprawozdanie o Koryntianach (1Kor 1,11; 5,1, 11,18), a list od nich zawierał kilka pytań (1Kor 7,1-25; 8,1; 12,1; 16,1-12). Paweł mógł napisać jakiś wcześniejszy list również w odpowiedzi na poprzedni raport (1Kor 5,9). Sprawozdania i list ukazują, że Koryntianie potrzebowali solidnej nauki o normach moralnych i o innych ważnych wartościach chrześcijańskich. Paweł napisał zatem 1 List do Koryntian i odpowiadał na każdy z podniesionych problemów, wyjaśniając odnoszące się do nich zasady duchowe.

Treść 1 Listu do Koryntian można podzielić na dwie główne części. W części pierwszej, rozdziały 1-6, Paweł zajmuje się tymi problemami, o których dowiedział się ze sprawozdania dostarczonego mu przez „domownikowy chłosec” (1Kor 1,11). W części drugiej, rozdziały 7-16, odpowiada na różne kwestie, o które zapytywali go Koryntianie na piśmie i dlatego

list ma ton informacyjny. Sprawia wrażenie jakby Paweł rozmawiał z Koryntianami. Stawia pytania (1,20; 4,7), prosi (4,10-10), ostrzega (4,18-21), napomina (5,2,6), uczy (12,1-6). W tym wszystkim dąży do podkreślenia faktu, że Chrystus musi być Panem w każdej dziedzinie prywatnego i publicznego życia chrześcijan.

3 W zeszycie dokończ następujące zdania:

- a Paweł napisał 1 List do Koryntian kiedy przebywał w . . .
- b Gdy Paweł odpowiadał na problemy Koryntian podkreślał ten fakt, że Chrystus musi być . . .
- c W rozdziałach 4-6 1 Listu do Koryntian Paweł zajmuje się . . .
- d W rozdziałach 7-16 1 Listu do Koryntian Paweł odpowiada . . .

Pierwszy List do Koryntian porusza dużą różnorodność tematów. Proszę go przeczytać wykorzystując podane niżej główne punkty jako generalny przewodnik po jego treści.

PIERWSZY LIST DO KORYNTIAN: ZASADY ŻYCIA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO

- I. Wprowadzenie.** *Przeczytaj 1, 1-9*
- II. Zlikwidowanie podziałów.** *Przeczytaj 1, 10 - 4, 21*
- III. Potrzeba dyscypliny.** *Przeczytaj 5, 1 - 6, 20*
- IV. Rada dotycząca małżeństwa.** *Przeczytaj 7, 1-10*
- V. Właściwe korzystanie z wolności.** *Przeczytaj 8, 1 - 10, 33*
- VI. Zachowanie się podczas publicznych nabożeństw.**
Przeczytaj 11, 1 - 14, 40
- VII. Ewangelia i jej moc.** *Przeczytaj 15, 1-58*
- VIII. Podsumowanie.** *Przeczytaj 16, 1-24*

4 Pierwszy List do Koryntian pokazuje, że Paweł zastosował pewne zasady duchowe do problemów Koryntian. Połącz w pary problem (ze strony prawej) z każdą zasadą mającą do niego zastosowanie (po stronie lewej). Podano rozdziały, w których znajdują się te zasady.

. . . a Kościół jest budowlą Boga (3)

- **b** Pewnego dnia święci będą sędzią aniołów i świat (6).
- **c** Ciało wierzących są członkami Chrystusa (6).
- **d** Wieczerza Pańska jest głoszeniem jego śmierci (11).
- **e** Ciało Chrystusa jest jedno mimo, że składa się z wielu członków (12).
- 1) Podziały w Kościele
- 2) Niewłaściwe zachowanie podczas Wieczerzy Pańskiej
- 3) Publiczne procesy między wierzącymi
- 4) Nieobyczajność seksualna

Tło i treść Drugiego Listu do Koryntian

W czasie pobytu w Efezie Paweł mógł odwiedzić Koryntian w celu zajęcia się problemami, o których pisał do nich w Pierwszym Liście do Koryntian. Wydaje się, że narzucał do takich odwiedzin w 2Kor 2,1; 12,14; 21; 13,1-2, podczas których nie był dobrze przyjęty. Ten zbur był wciąż rozdarty między rywalizującymi grupami i wobec Pawła istniała silna opozycja tych, którzy mówili, że byli „trynaurowi” lub „apostołami Chrystusa” (2Kor 10,7; 11,13). Być może list, do którego odnosi się on w 2Kor 2,5 - 4,8-9; 7,8-12, jest tym, który napisał do nich po drugiej wizycie.

Paweł opuścił Efez i wysłał Tytusa przed sobą, aby dostarczył inne sprawozdanie z Koryntu. Potem podążył do Troady. Nie znajdując Tytusa w Troadzie, jak tego oczekiwał, udał się do Mazedonii, wciąż głęboko zmartwiony Koryntianami. Wówczas przybył Tytus ze swym raportem. Okazało się, że w Koryncie sytuacja się poprawiła (2Kor 7,6-16), chociaż niektórzy byli wciąż w opozycji wobec Pawła. Wiadomość tę stanowiły tło do napisania przez Pawła Drugiego Listu do Koryntian. Wyjaśniał swą sytuację (1,3 - 2,1), prosił Koryntian, aby się z nim pogadali (6,11-13), cieszył się z dobrych wiadomości, które otrzymał (7,6-7) i bronił swego apostołstwa (10,1 - 13,10). Pisał również o zbiorce dla potrzebujących braci, w której brali udział Koryntianie (8,1 - 9,15).

Uo ten jest może najbardziej osobisty z całej korespondencji Pawła. Z powodu złostliwej opozycji pewnych ludzi konieczna była obrona własnej osoby i swej działalności. W przeciwnym bowiem razie nie tylko on, lecz również ewangelia byłaby zdyskredytowana. W liście nie powtórzono dokładnych oskarżeń. Możemy jednakże wnioskować o nich rozpatrując to, co Paweł napisał w odpowiedzi. Aby określić swoich opozycjonistów, użył wyrazów „jak wielu” (2Kor 2,17), „niektórzy ludzie” (3,1; 10,2), „utrzymać” (10,10), „tacy ludzie” (11,13).

5 Poniżej wyszczególniono niektóre fragmenty z Drugiego Listu do Koryntian, w których Paweł ewidentnie odpowiadał na pewne oskarżenia. Proszę przeczytać każdy akapit (strona prawa) i połączyć go z tym rodzajem oskarżenia, na które byłby właściwą odpowiedzią (strona lewa).

... a „Paweł jest dumny i chępliwy”	1) 3,1-6; 11,5; 12,11-12
... b „Paweł nie ma żadnej władzy ani listu polecającego”	2) 10,12-18
3) 11,7-15
... c „Gdyby Paweł był prawdziwym apostołem, miałby on poparcie Kościoła”	
... d „Apostolstwo Pawła jest podrzędne go. m. dziaje”	

Teraz proszę przeczytać cały List wykorzystując niżej podane główne punkty jako przewodnik po treści.

DRUGI LIST DO KORYNTIAN: OBRONA PRAWDZIWEJ DZIAŁALNOŚCI

- I. **Pozdrowienie.** *Przeczytaj 1,1-2.*
- II. **Motywy działalności Pawła.** *Przeczytaj 1,3-2,13.*
- III. **Charakterystyka działalności Pawła.**
Przeczytaj 2,14-7,10.
- IV. **Zbiórka dla potrzebujących wierzących.**
Przeczytaj 8,1-9,15.
- V. **Autentyczność apostołstwa Pawła.** *Przeczytaj 10,1-13,10.*
- VI. **Wniosek.** *Przeczytaj 13,11-14.*

6 Zakreśl literę przed każdym PRAWDZIWYM stwierdzeniem. Jeżeli stwierdzenie jest nieprawdziwe przepisz je w zeszycie w ten sposób, aby stało się PRAWDZIWYM stwierdzeniem.

- a Drugi List do Koryntian został napisany po tym, jak Paweł otrzymał pocieszające sprawozdanie o Koryntianach od Tytusa.
Drugim List do Koryntian został napisany po tym, jak Paweł ...
- b Głównym tematem Drugiego Listu do Koryntian jest powtórne przyjście Chrystusa.
Głównym tematem Drugiego Listu do Koryntian jest ...

c Pismo Drugiego Listu do Koryntian wskazuje na to, że Paweł uznał za konieczne bronić swojej działalności, ponieważ „fałszywi” bracia mówili o nim nieprawdziwe rzeczy.

Pismo Drugiego Listu do Koryntian wskazuje na to, że Paweł uznał za konieczne bronić swej działalności, ponieważ...

Obydwa Listy do Koryntian pokazują, w jaki sposób Paweł postępował z ludźmi, którzy byli niedojrzali i często wręgo do niego nastawieni. Zawsze wyławiali się mieć wątpliwości, co do jego charakteru i dewaluowali jego pracę wśród nich. Mimo ich postaw i braku duchowości Paweł ciągle troszczył się o nich, wyrażając swą głęboką miłość i z troską (2Kor 12,14-15).

Listy do Koryntian ujawniają, że wielu z pierwszych chrześcijan miało poważne problemy. Jakkolwiek istnienie tych problemów nie jest niczym szczególnym. Co jest tu godne uwagi to fakt, że Kościół mimo tego nie tylko przetrwał, lecz również ciągle wzrastał. Fakt ten stanowi świadectwo prawdziwości, że Kościół nie jest zwykłą ludzką organizacją. Jest to dowód na to, że Kościół jest nadnaturalnym ciałem Chrystusa, powołanym do życia, podtrzymywanym i prowadzonym przez samego Boga w postaci Ducha Świętego.

LIST DO RZYMIAN: LIST DO ZBORU W RZYMIE

Cel 3. Wybrane opisy nauczania i historycznie osadzenie Listu do Rzymian

Apostoł Paweł kierował swój list do Rzymian do wszystkich chrześcijan w stolicy imperium rzymskiego. List ten jest być może najważniejszym dziełem Pawła, ponieważ podaje w nim pełne wyjaśnienie metod stosowanych przez Boga w celu zapewnienia możliwości zbawienia ludzi. Jest on wyczerpujący w swym nauczaniu i jasny w praktycznym zastosowaniu. Warto jest, aby poświęcić mu starannie całkowitą uwagę.

Tło historyczne

W wyniku dobrego sprawozdania o Koryntianach, dostarczonego przez Tytusa, Paweł wysłał im Drugi List do Koryntian, a następnie podjął swą trzecią podróż misyjną na południe. Jest prawdopodobne, że znów odwiedził Korynt i napisał do Rzymian, ponieważ czynił już plany udania się do Rzymu (Dz 19,21). List do Rzymian wysłał przez Febę, diakonisę zboru

w Kenchireach, mieście leżącym w pobliżu Koryntu (Rz 16, 1-2). W czasie, kiedy Paweł pisał ten list, zbor w Rzymie istniał od jakiegoś czasu, a jego dobra sława była szeroko znana (Rz 1,8). Zapoczątkowali go prawdopodobnie chrześcijanie, którzy się tam osiedlili. Paweł znał wielu z nich z imion, a niektórzy byli jego krewnymi (Rz 16, 5-15).

Z treści Listu do Rzymian wynika, że Paweł miał kilka powodów do jego napisania. Miał nadzieję, że chrześcijanie z Rzymu pomogą mu przenieść działalność misyjną do Hiszpanii (Rz 15,23-24). W dodatku chciał, żeby rozumieli oni pełne znaczenie ewangelii i żeby nie byli sprowadzeni z właściwej drogi przez fałszywych nauczycieli (16,17-19). Zainteresowanie to skłaniało go ku temu, żeby zaprezentować im w pełni przesłanie Chrystusa, ponieważ nie był sam w stanie nauczać ich bezpośrednio.

7 (Więcej niż jedno zakończenie może być prawdziwe.) Kiedy Paweł pisał do Rzymu:

- mieszkał w Jeruzolimie,
- planował w końcu odwiedzić to miasto,
- odbywał drugą podróż misyjną,
- prawdopodobnie odwiedzał Korynt po raz trzeci.

Treść i główne punkty

List do Rzymian jest rzeczowym przedstawieniem sedna nauki apostoła Pawła na temat ewangelii. Pod tym względem jest on niepodobny do kilku innych jego pism, które były pisane po to, aby skorygować pewne szczególnie błędy na temat wiary i codziennego życia. Ono do uniwersalnego problemu grzechu ludzkiego. List do Rzymian podaje ostateczne rozwiązanie sprawiedliwości Bożej, objawionej w osobie Chrystusa. Argumenty listu są przekonujące, a jego styl pełnie siły i jest logiczny. Zawiera kilka najważniejszych prawd o zbawieniu, w tym prawdy o usprawiedliwieniu (r. 3,21 - 5,21) i uświęceniu (r. 6,1 - 8,39). Temat książki można znaleźć w rozdziale pierwszym, wierszu szesnastym:

„Bo ja nie wstydzę się ewangelii, jest bowiem ona mocą Bożą ku zbawieniu dla każdego wierzącego: najpierw dla Żyda, potem dla Greka.”

Paweł rozwija krok po kroku ten temat w swym liście w miarę wyjaśniania prawdy o sprawiedliwości Bożej.

Przeczytaj List Pawła do Rzymian wykorzystując podane niżej główne punkty jako przewodnik.

LIST DO RZYMIAN: OBJAWIENIE BOŻEGO USPRAWIEDLIWIENIA

- I. **Potrzeba Bożego usprawiedliwienia.** *Przeczytaj 1,1 - 3,20*
- II. **Przyniesienie usprawiedliwienia Bożego.**
Przeczytaj 3,21 - 5,21
- III. **Wynik usprawiedliwienia Bożego.** *Przeczytaj 6,1 - 8,39*
- IV. **Triumf usprawiedliwienia Bożego.** *Przeczytaj 9,1 - 11,36*
- V. **Zastosowanie usprawiedliwienia Bożego.**
Przeczytaj 12,1 - 16,27

8 Niniejsze ćwiczenie pomoże zapamiętać niektóre z ważnych prawd nauczanych w Liście do Rzymian. Wziernascie z tych prawd podano w niżej przytoczonej liście, po jednej z każdego rozdziału listu do Rzymian od I do II. W zeszycie proszę przepisać nagłówkę podanej tabeli wpisując każdy I od I do II w osobnym wierszu. Następnie proszę wybrać te zdanie, które głosi charakterystyczną prawdę nauczaną w tym rozdziale i wpisać ją w odnośnym wierszu oznaczonym dla przykładu. (Proszę pamiętać, że w każdym rozdziale podano tylko jedną prawdę).

PRAWDY NAUCZANE W LISCIE DO RZYMIAN	
Rozdział	Stwierdzenie nauczanej prawdy
<i>I</i>	<i>Poganie są winni grzechu.</i>

- a) Izrael będzie odrodzony po tym, jak wszyscy poganie będą zbawieni.
- b) Mamy unikać dokonywania takich rzeczy, które powodują bładzenie innych.
- c) Poganie są winni grzechu.

- d) Abraham został usprawiedliwiony przez wiarę; podobnie i my.
- e) Musimy być posłuszni istniejącej władzy świeckiej.
- f) Musimy ofiarować nasze ciała Bogu jako ofiary żywe.
- g) Wszyscy ludzie są potępieni jako grzesznicy.
- h) Izraelici byli nieposłuszni Bogu i odrzucili Go.
- i) Grzech Adama przyniósł śmierć, zaś Chrystus przyniósł usprawiedliwienie.
- j) Jesteśmy wolni od potępienia oraz jesteśmy współdziedzicami Chrystusa.
- k) Umarliśmy dla grzechu, lecz żyjemy dla Boga.
- l) Bóg okazuje Izraelowi miłosierdzie ze względu na powołanie.
- m) Żydzi są winni grzechu.
- n) Zostaliśmy przez Ducha Świętego uwolnieni od Zakonu po to, aby służyć Bogu.

Nauki Listu do Rzymian stanowią od czasu ich napisania wyzwanie dla serc i umysłów chrześcijan. Podnoszą one wierzącego z głębi winy i potępienia (Rz 3,23) na wyżyny przyszłej chwały w Chrystusie (8,18-21) i sprowadzają go na praktyczną drogę wyrażania miłości Bożej w swym codziennym życiu (12,9-21). Mam nadzieję, że nauki te staną się częścią naszego życia.

9 Przejrzyj ponownie historyczne tło tych pism, które studiowałeś w tej lekcji. Następnie przepisz podany niżej nagłówek tabeli w zeszyte i wpisz każde wydarzenie, które znajduje się na liście pod tabelą mówiącej kiedy się to zdarzyło.

WYDARZENIE W DZIAŁALNOŚCI PAWŁA	
Druga podróż misyjna	Trzecia podróż misyjna

- a) Paweł założył zbór w Tesalonicy.
- b) Paweł założył zbór w Koryncie.
- c) Paweł otrzymał wiadomości od Tymoteusza o Tesaloniczaniach.

- d) Paweł otrzymał wiadomości o Koryntianach.
- e) Paweł napisał do Tesaloniczan.
- f) Paweł napisał do Koryntian.
- g) Paweł napisał do Rzymian.

Po opuszczeniu Koryntu, Paweł zakończył swą działalność w Achai i Macedonii, pożegnał się ze starszymi Efezjan w Milecie i w końcu przybył do Jerozolimy (Dz 21,17-19). Po zakończeniu przez Pawła trzeciej podróży misyjnej, zostały założone zbory na obszarach Galacji, Azji, Macedonii i Achai i innych miejscach. Kościół wzrastał od małych grup wyznawców w Jerozolimie do tysięcznych zgromadzeń w państwach i miastach w całym regionie Morza Śródziemnego. Jednak kiedy Paweł przybył do Jerozolimy, jego okoliczności życiowe uległy zmianie. Został aresztowany i był zmuszony do kontynuowania swej działalności, już nie jako wolny człowiek podróżujący tam, gdzie chciał, lecz jako więzień, ograniczony i pod strażą, najpierw w Jerozolimie, następnie w Cezarei, a w końcu w Rzymie.

pytania kontrolne

1 KOJARZENIE. Połącz listy (po stronie prawej) z tytułem ich głównych punktów, tak jak to podano w tej lekcji; i z każdym faktem dotyczącym ich zawartości i historycznego tła (po stronie lewej).

a	Tytuł: <i>Objawienie prawdy Bożej.</i>	1) 1 List do Tesaloniczan
b	Odpowiedzi na kilka oskarżeń wysuniętych przeciwko Pawłowi przez fałszywych apostołów.	2) 2 List do Tesaloniczan
c	Tytuł: <i>Zwycięstwo przyjścia Chrystusa.</i>	3) 1 List do Koryntian
d	Pisane do wierzących w mieście, którego Paweł nie odwiedził.	4) 2 List do Koryntian
e	Zawiera trzy rozdziały na temat miłości i darów Ducha.	5) List do Rzymian
f	Przedstawia obronę działalności Pawła jako główny swój temat.	
g	Opisuje co błądnie czynił „człowiek niegodziwości” przed powrotem Chrystusa.	
h	Tytuł: <i>Obrona prawdziwej działalności.</i>	
i	Poświęca trzy rozdziały wyjaśnieniu związku Izraela z Bożymi planami zbawienia.	
j	Tytuł: <i>Nadzieja przyjścia Chrystusa.</i>	
k	Opowiada o tym, co stanie się z tymi, którzy umarli „w Chrystusie”.	
l	Tytuł: <i>Zasady życia chrześcijańskiego.</i>	
m	Odpowiada na kilka szczególnych pytań napisanych w liście skierowanym do Pawła.	

2 KRÓTKA ODPOWIEŹ. Poniżej podano opisy każdej z grup wierzących, do których Paweł napisał listy omawiane w tej lekcji. Wykorzystując miejsce pod zamieszczonym opisem, napisz nazwę miasta, w którym żyli ci chrześcijanie.

- a Wśród wierzących znajdowała się grupa oponentów. Pewni ludzie wśród nich wydawali fałszywe sądy o Pawle i jego usługowaniu.

- b** Niektórzy z tych wierzących byli zatrwożeni, ponieważ usłyszeli, że Dzień Pański już nadszedł. Ci właśnie nie pracowali oraz wiodli jałowe i bezproduktywne życie
-
- c** Wiara tych chrześcijan była szeroko znana. Paweł pisząc do nich wyrażał nadzieję, że pomogą mu przedsięwziąć podróż misyjną do Hiszpanii
-
- d** Wyznawcy ci nie zachowali się właściwie podczas obchodzenia Wieczery Pańskiej. Również czas przeznaczony na nabożeństwa spędzany był nieobyczajnie. Musieli zmienić swoje postępowanie
-

3 WYPELNIENIE. Wybierz ten fragment z dwu podanych w nawiasach, który prawidłowo zakończy zdanie i wpisz go w miejscu na to przeznaczonym.

- a** Większość Listu do Rzymian jest poświęcona nauczaniu Pawła dotyczącego

 (powtórnego przyjścia Chrystusa/ Ewangelii o sprawiedliwości Bożej).
- b** Listy do Tesaloniczan dotyczą problemu, który niektórzy z nich mieli z

 (bezczynością/ nieporządkiem podczas publicznych nabożeństw).
- c** Pierwszy List do Koryntian jest poświęcony głównie odpowiedzi Pawła na

 (szczególne problemy Kościoła/ ataki na jego działalność).
- d** Jedną z przyczyn tego, że Paweł pisał do Rzymian, było to, że

 (nie był w stanie pojechać tam i nauczać ich osobiście/ chciał odpowiedzieć na list, który został przez nich do niego wysłany).
- e** Pierwszy List do Koryntian zawiera jeden pełny rozdział nauczania Pawła o

 (przyszłości Izraela/ zmartwychwstaniu).

odpowiedzi na pytania nauczające

- 5 a** 2) 10,12-18.
b 1) 3,1-6; 11,5; 12,11-12.
c 3) 11,7-15.
d 1) 3,1-6; 11,5; 12,11-12.
- 1 b)** mówi o tym, co będzie z tymi, którzy umarli w Chrystusie.
c) pokazuje, że niektórzy z Tesaloniczan wiedli bezczynnie życie.
- 6 a** Prawda.
b Nieprawda. Głównym tematem 2 Listu do Koryntian jest obrona działalności Pawła.
c Prawda.
- 2 a)** mówi, że Jezus pokona „człowieka niegodziwości”.
d) przedstawia Pawła jako przykład do naśladowania dla Tesaloniczan.
- 7 b)** planował w końcu odwiedzić to miasto.
d) prawdopodobnie odwiedzał Koryntian po raz trzeci.
- 3 (Twoja odpowiedź powinna być podobna)**
a Efezie.
b Panem w każdym aspekcie publicznego i prywatnego życia chrześcijańskiego.
c Problemami, o których dowiedział się ze sprawozdania domowników Chloë.
d Na pytanie, które Koryntianie stawiali mu w swych listach.
- 8 r. 1, c)** Poganie są winni grzechu.
r. 2, m) Żydzi są winni grzechu.
r. 3, g) Wszyscy ludzie są potępieni jako grzesznicy.
r. 4, d) Abraham został usprawiedliwiony przez wiarę; podobnie i my.
r. 5, i) Grzech Adama – przyniósł usprawiedliwienie.
r. 6, k) Umarliśmy dla grzechu, lecz żyjemy dla Boga.
r. 7, n) Zostaliśmy przez ... aby służyć Bogu.
r. 8, j) Jesteśmy wolni do potępienia – Chrystusa.
r. 9, l) Bóg okazuje Izraelowi miłosierdzie ze względu na powołanie.
r.10, h) Izraelici byli nieposłuszni Bogu i odrzucili Go.
r.11, a) Izrael będzie ... będą zbawieni.

- r.12, f) Musimy ... jako ofiarę żywą.
- r.13, e) Musimy być posłuszni istniejącym władzom świeckim.
- r.14, b) Mamy unikać ... błędnie innych.

4 a 1) Podziały w Kościele (3,1-9).

b 3) Publiczne procesy między wierzącymi (6,1-6).

c 4) Nieobyczajność seksualna (6,12-17).

d 2) Niewłaściwe zachowanie podczas Wieczerzy Pańskiej (11,17-32).

e 1) Podziały w Kościele (12, 12 - 26).

9 Druga podróż misyjna Pawła:

a) Paweł założył zbór w Tesalonice.

b) Paweł założył zbór w Koryncie.

c) Paweł otrzymał wiadomości od Tymoteusza o Tesaloniczanach.

e) Paweł napisał do Tesaloniczan.

Trzecia podróż misyjna Pawła:

d) Paweł otrzymał wiadomości o Koryntianach.

f) Paweł napisał do Koryntian.

g) Paweł napisał do Rzymian.